

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Klarinet

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vojenské orchestry, jejich historie,
význam a výskyt v dnešní Evropě a USA**

Jan Musil

Vedoucí práce: Doc. MgA. Irvin Venyš

Oponent práce: MgA. Jan Mach, Ph.D.

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: BcA,

Praha,2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Clarinet

BACHELOR'S THESIS

**Military orchestras, their history, purpose and
occurrence in today's Europe and the USA**

Jan Musil

Thesis advisor: doc. MgA. Irvin Venyš, Ph. D.

Opponent of thesis: MgA. Jan Mach, Ph.D.

Date of thesis defense:

Alloted academic degree: BcA.

Prague, 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Vojenské orchestry, jejich historie, význam a výskyt v
současné Evropě a USA

Vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s
použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomata

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv
nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu
autora a AMU v Praze.

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce s názvem

Vojenské orchestry, jejich historie, význam a výskyt v dnešní Evropě a USA

byla půjčována k prezenčnímu studiu v Knihovně Hudební fakulty
Akademie múzických umění v Praze.

Datum:

Podpis:

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou vojenských orchestrů. První kapitola obsahuje informace ohledně jejich historie, zahrnujíce například Starověký Řím či Egypt. Rovněž je zmíněn význam vojenských orchestrů v dnešní době v porovnání s minulostí a obecné informace ohledně jejich dnešní podoby či interpretačních možností. Druhá kapitola zahrnuje seznam a přidružené informace k vojenským orchestrům ve vybraných státech Evropy, tedy Česko, Slovensko, Německo, Rakousko, Francie a Spojené království. Třetí kapitola se zabývá problematikou vojenských orchestrů v USA a čtvrtá obsahuje seznam některých významných mezinárodních festivalů vojenských orchestrů.

Klíčová slova: vojenský orchestr, vojenská hudba, symfonický dechový orchestr, ozbrojené složky, ceremonie, festival

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the problematics of military orchestras. The first chapter contains informations about their history, including for example Ancient Rome or Egypt. The purpose of military orchestras today in comparison with the past is also mentioned, as well as general information about their current appearance and interpretive possibilities. The second chapter includes a list and associated information on military orchestras in selected European countries, ie the Czechia, Slovakia, Germany, Austria, France and the United Kingdom. The third chapter deals with the problematics of military orchestras in the USA and the fourth chapter contains a list of some important international festivals of military orchestras.

Keywords: military orchestra, military music, symphonic wind band, armed forces, ceremonies, festival

OBSAH

Úvod.....	8
1 Historie a význam vojenských orchestrů.....	10
2 Vojenské orchestry v Evropě.....	14
2.1 Česká republika a Slovensko.....	14
2.2 Německo.....	17
2.3 Rakousko.....	23
2.4 Francie.....	26
2.5 Spojené království.....	34
3 Vojenské orchestry ve Spojených Státech Amerických.....	37
4 Významné mezinárodní festivaly vojenských orchestrů.....	42
Závěr.....	44
Seznam použitých zdrojů.....	45

Úvod

K tématu práce mě přivedl především vlastní zájem o danou problematiku. Již od prvního ročníku konzervatoře jsem se, převážně díky dostupným online zdrojům, cíleně vzdělával ohledně vojenských orchestrů jak v ČR, tak i ve světě, a to zejména za účelem svého profesního směřování. Nakonec jsem se stal členem Hudby Hradní stráže a PČR, a splnil tedy jeden ze svých cílů. Ačkoliv se jedná o orchestr policejní, s vojenskou hudbou toho má mnoho společného, a dostalo se mi tak jedinečné příležitosti hlubšího porozumění a rozšíření obzorů v rámci dané problematiky. Svět vojenské hudby je pestrý, zajímavý, ale pro mnoho lidí dosti neznámý. Rád bych, například i touto prací přispěl k osvětě veřejnosti ohledně vojenské hudby a všeho, co s ní souvisí. Stále mnoho lidí má vojenské orchestry spojené jen s pochody, fanfárami či hymnami, ovšem to je jen malá část z celku, ačkoliv takový je původní základní účel těchto těles. Jsem upřímně fascinován tím, co služba u hudebních složek ozbrojených sil nabízí. Jedná se zejména o nevšední zážitky, privilegium hrát pro významné osobnosti, osobnostní růst i v jiných než jen hudebních odvětvích, udržování fyzické kondice a mnoho dalších faktorů. Osobně si však velmi cením i hudební stránky věci, a to především žánrové pestrosti. Jako hudebník rád hraji co největší okruh žánrů abych byl co nejvíce flexibilní, ať se jedná o klasickou či filmovou hudbu, jazz, populární hudbu a další. Jsou to právě vojenské orchestry, které díky svému instrumentálnímu obsazení umožňují působit na poli mnoha žánrů. Často bývají hrány např. transkripce známých symfonií, oper či umělecky složená přímo pro symfonický dechový orchestr, avšak poté hráč zasedne do big bandu či jiného žánrově odlišného tělesa a musí se přizpůsobit, změnit svůj způsob hudebního uvažování i styl hry (například já, jakožto hráč na altsaxofon střídám klasickou hudbu s jazzovou, a taktéž měním způsob práce s dechem a nátiskem podle aktuálně produkovaného žánru). Zajímavým faktem je, že v posledních letech k vojenským orchestrům nastupují i ženy, což dle mého dodává tělesům profesionálnější a modernější nádech, oproti dřívějším dobám, kdy hráči byli pouze muži. V České republice taktéž velmi stoupla úroveň a celková prestiž těchto těles, zejména kvůli nutnosti vyhrát konkurz (dříve byli hráči vybíráni z již zaniklé vojenské konzervatoře a taktéž vojenských orchestrů bylo mnohem větší množství). Ke konkurzům tak chodí

studenti či absolventi hudebních akademií, i již profesionálně působící umělci, např. členové symfonických orchestrů či divadelních souborů. Velkým přínosem pro nábor nových členů je i oficiální propagace ozbrojených složek na internetu, což dává zájemcům možnost dozvědět se o takové kariéře více a částečně nahlédnout i do chodu takových organizací. Běžně se však většina lidí v ČR i z řad hudebníků nedostává k informacím ohledně vojenských orchestrů v zahraničí, což je téma velmi obsáhlé a v dosti věcech i jiné než jak tomu je v Česku. Právě touto prací bych chtěl danou problematiku alespoň částečně nastínit. Mám velmi vřelý vztah především k ozbrojeným složkám USA a Spojeného království, a dovolil bych si říci, že zejména ohledně vojenské hudby těchto zemí toho mám za posledních osm či devět let na české poměry dosti nastudováno. Faktem však je, že při tvorbě této práce jsem se dozvěděl i mnoho nového jak o USA a VB, ale i dalších státech, kterým jsem se v práci věnoval. Mimo seznam jednotlivých orchestrů (a k nim přidružených informací) jsem zmínil některé významné mezinárodní festivaly vojenských orchestrů, kde mohou diváci vidět a slyšet vojenskou hudbu na vlastní oči a uši při pozoruhodných show.

Na tematiku vojenských orchestrů vzniklo v poslední době vícero diplomových prací, jmenujme kupříkladu magisterskou práci Tomáše Hrušky *Vojenská hudba v Brně, její historie a význam pro kulturní život města*¹, kompilační bakalářskou práci Tomáše Chloupeky *Vojenská orchestrální hudba českých zemí*² či *Vojenské a policejní orchestry v Čechách a zahraničí* od autora této práce.

¹ HRUŠKA, Tomáš. *Vojenská hudba v Brně, její historie a význam pro kulturní život města*. Magisterská diplomová práce. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Ústav hudební vědy, 2012 [online, cit. 2022-03

-01]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/dsmio/Magisterska_prace_-_Tomas_Hruska_Uco_319826.pdf

² CHLOUPEK, Tomáš. *Vojenská orchestrální hudba českých zemí*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy, 2015 [online, cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/p4yj3/?fakulta=1441;lang=cs>

1 Historie a význam vojenských orchestrů

Již po celá tisíciletí, počínaje starověkými říšemi, měla hudba a zvuk ve všech armádách významnou roli. Římští vojáci využívali různé typy instrumentů, např. lituus, salpinx, bucina apod., aby podpořili morálku jejich spolubojovníků a motivovali je k odvaze v boji či dlouhým a náročným přesunům vojsk. Mimoto rovněž byly hudební nástroje v armádách využívány k signálním či ceremoniálním účelům, např. při napadení nepřítelem, pohřbech, při ústupu z boje, při oznámení příchodů velitele apod. Vojenští hudebníci také doprovázeli fanfárami a signálními tóny slavné a obávané gladiátorské zápasy, kde právě hudba dodávala celé události slavnostní a oficiální nádech. V Mezopotámii, Indii, Egyptě či dalších říších taktéž plnila hudba podobnou roli. Nástroje k potřebám vojsk byly zpravidla dechové či bicí, a to kvůli jejich zvukové průraznosti a poměrně snadné ovladatelnosti za pohybu. Strunné nástroje by zvukově zanikly, proto se k vojenským účelům neužívaly. Materiálem mohlo být dřevo, kůže, rohovina, kámen či kovy. Nejčastěji se tedy jednalo o různé typy trubek, rohů, šalmají, píšťal, bubnů a činelů. Například v Egyptské říši se užívalo podélných fléten, které nakonec později nahradil ostřeji a výrazněji znějící syrský dvojhoboj, či dvojité šalmaje, sestávající ze dvou rovných trubic, které se držely oběma rukama, což umožňovalo vytvářet souzvuky. Kovové trubky byly taktéž populární. Dvě takové se dochovaly v hrobě faraona Tutanchamona. Jedna byla stříbrná a druhá zlatá; obě vydávaly jen jeden tón a od něj decimu, hodily se tedy pravděpodobně jen k jednoduchým zvukovým signálům. V Asijských státech jako Japonsko, Čína apod. byl vývoj hudby a jejích prvků celkem odlišný, což se odrazilo i na specifických nástrojích, které jinde ve světě neměly obdoby. Typickým příkladem je gong. Ten se užíval (a stále užívá) zejména k rituálním a signálním účelům. Vyskytoval se hlavně v kláštorech či ve významných institucích, např. k vyklizení cesty pro důležité úředníky a další osoby, podobně jako dnes policejní sirény doprovází prezidentskou limuzínu. V některých případech dokonce počet úderů na gongů symbolizoval služební věk dané osoby. Gong většího rozměru také našel využití během taoistických či buddhistických ceremonií. Pro vojenské účely se ale příliš neužíval zejména pro jeho hmotnost a rozměry. Místo toho našel využití např. Zhengu, neboli válečný buben.

Pokud hudebníci v armádách hráli na nástroje během bojů, většinou stávali uprostřed či vzadu ve srovnání s ostatními vojáky. Nicméně ne vždy tomu tak bylo - britská koloniální armáda s oblibou využívala hudebníků v předních liniích, byli to tedy zrovna oni, kteří byli hned "na ráně". Hudebníci vstupovali na bitevní pole po ještě velmi dlouhou dobu (až do 19. stol.), postupně se od toho však upustilo kvůli změnám v taktikách boje a celkové podobě válčení. Vojenští hudebníci a vojenské orchestry dnešní doby mají funkci výhradně reprezentativní a ceremoniální. Doprovází vojenské a státní akce či působí na koncertech pro veřejnost a státní složky. Kulturně reprezentují jak armády, tak i státy jako takové. Někdy bývají vojenské orchestry také využívány k propagandě, a to zejména v socialistických státech. Většina dnešních armádních těles bývá ve formě tzv. "wind bandu", což je velký symfonický dechový orchestr. Jeho základ tvoří bicí sekce, žesťová sekce včetně baskřídlovek/ eufonií, a dřevěná dechová sekce (která rovněž zahrnuje i saxofony³). Často orchestry využívají i nástroje jako klavír, basová kytara apod. Ačkoliv převážná většina vojenských kapel jsou orchestry dechové, existují i takové, které zahrnují i smyčce či dokonce sbory. Příkladem může být Orchestre symphonique de la Garde républicaine či US Air Force band. Dechové orchestry, "wind bandy", však nejsou doménou jen armády - po celém světě existují tisíce amatérských, poloprofesionálních či zcela profesionálních velkých symfonických dechových orchestrů. Často vidáme orchestry různých škol a univerzit, které mají velikou tradici zejména ve Spojených státech. Dalo by se říci, že většina amerických univerzit má svůj band – nejčastěji ve formě tzv. "marching bandu". To je velký dechový orchestr, který kromě hudební stránky zapojuje do své show i stránku pohybovou – typická jsou velká představení bandů například na stadionech při zahájení nebo závěru fotbalových či basebalových utkání. Desítky až někdy stovky hudebníků v barevných civilních uniformách předvádějí během hraní různé formace, pohyby a manévry zároveň za zvuku jejich nástrojů, často v doprovodu různých tanečníků či tanečnic a kostýmovaných maskotů s prapory dané univerzity, vlajkou USA a vlajkou příslušného amerického státu. Tyto tzv. "showprogramy" se u veřejnosti těší veliké oblibě a nutno říci, že příprava musí být velmi časově a choreograficky náročná vzhledem k počtu účinkujících, požadavkům

³ Saxofon byl na svém počátku ceněn hlavně u francouzských a britských vojenských orchestrů, kde měli zájem o nástroj, který má průrazný zvuk jako žesťové nástroje, avšak je lehce mechanicky ovladatelný a technicky schopný jako např. klarinet. Francouzská Národní Garda měla ve své dechové sekci 8 saxofonů a byla tak tělesem, které užívalo saxofonů nejvýrazněji.

na přesnost a celkovou koordinovanost davu - muzikanti totiž často synchronizovanou změnou svých pozic na stadionu dohromady vytvářejí různé obrazce, tvary, které z pohledu samotných hráčů sice nejsou viditelné, ale divák je zřetelně vnímá. Showprogramy se často realizují i v armádních orchestrech jako například součást festivalů vojenských hudeb, kterých se účastní mnoho armádních těles z různých koutů světa, a kterým v této práci bude věnována samostatná kapitola. Showprogramový marching band je jedním z možných užití dechového orchestru – v potaz přichází ještě forma koncertní, tzv. Concert band. Takové dechové orchestry se tedy věnují výhradně činnosti koncertní, často s důrazem na originální tvorbu pro symfonický dechový orchestr. Mezi absolutní špičku na poli civilních koncertních dechových orchestrů patří například Tokyo Kosei Wind Orchestra⁴ a jeho američtí “konkurenti” LA Winds⁵ a Dallas Wind Symphony⁶.

Vzhledem k různým možnostem nástrojového obsazení jsou vojenské orchestry specifické svou schopností působit na poli mnoha žánrů počínaje klasickou hudbou, jazzem, filmovou hudbou, popem a konče samozřejmě vojenskými pochody, fanfárami a hymnami. Na hudebníky jsou tedy kladeny nároky hlavně co se týče muzikální univerzálnosti a flexibility. K tomu navíc musí ve většině případů splnit armádní testy (psychotesty, zdravotní, fyzické...) a podstoupit vojenský výcvik, což svědčí o tom, že tuto práci není schopný vykonávat každý. Mohlo by se zdát, že o místo v armádních orchestrech mají zájem hlavně muži, avšak běžně, a to zejména poslední dobou v západních zemích, do nich vstupují i ženy. Například ve Spojených státech bývá někdy v jednom orchestru až polovina žen. Uchazeči pak volí tuto kariéru z vícero důvodů. Může to být stabilní příjem státního sektoru, dobrodružství, výzva, kombinace sport – hudba, žánrová pestrost repertoáru či zkrátka zájem o tuto problematiku. Je

⁴ TKWO byl založen v roce 1960 ve svém sídle v centru Tokia. Původně známý jako Tokyo Kosei Symphonic Band byl v roce 1973 přejmenován na své dnešní jméno. TKWO je vysoce aktivní v Japonsku i v zahraničí jako profesionální koncertní a nahrávací soubor. Mezi jeho členy patří jedni z nejlepších japonských hráčů na dechové nástroje dřevěné i žesťové a perkuse.

⁵ Los Angeles Symphonic Winds s 95 členy jsou jedním z nejuznávanějších a mezinárodně uznávaných dechových souborů ve Spojených státech. Od roku 1983 jsou LA Winds vůdčí silou v kulturní komunitě jižní Kalifornie.

⁶ The Dallas Winds (Dallas Wind Symphony, DWS brzy) je profesionální koncertní band se sídlem v Dallasu, Texas (USA). The Dallas Winds byl založen v roce 1985 Kimem Campbellem a profesorem hudby na Southern Methodist University, Howardem Dunnem. Dallas Winds vydali od roku 1991 ve spolupráci s Reference Recordings řadu vysoce ceněných nahrávek. Tři nahrávky byly nominovány na ceny Grammy — Tritico (1994, producent roku, klasická hudba), Holidays and Epiphanies (1998, producent roku, klasická hudba) a Garden of Dreams (2007, nejlepší vytvořené album, klasická hudba).

běžné, že hudebníci přestoupí do vojenského tělesa ze symfonického orchestru či naopak (např. Někteří bývalí členové US Marine bandu jsou nyní hráči Los Angeles Philharmonic, jiní se zas po bohatých zkušenostech z předních symf. orchestrů dali na hudební kariéru u námořní pěchoty). Bývá pravidlem, že předpokladem pro vstup do státních složek, kam armáda spadá, je vyžadováno občanství nebo trvalý pobyt na území daného státu. Známou výjimku tvoří Hudba Francouzské Cizinecké legie, kde její členové pochází až z desítek států světa. Vojenské orchestry jsou známy pro svou preciznost, avšak to nemusí být pravidlem například v některých Asijských či Afrických státech. Na veřejnost a do státních televizí se dostávají nahrávky velmi bídne zahraných hymen jiných států, např. Ruská hymna v podání Syrského vojenského orchestru či Německá v podání Egyptanů. V České republice se proslavila “aranže” hymny ČR Tádžickým orchestrem při příjezdu prezidenta republiky. Příčina těchto “selhání” tkví pravděpodobně v odlišných kulturních zvyklostech a jiném či žádném hudebním vzdělání tamějších hudebníků, kteří nevědí jak produkovat hudbu dle evropských standartů, podle kterých jsou státní hymny komponovány. Je tedy chybou takové události vnímat jako urážku hlavy státu apod., neboť vždy každý koná, jak nejlépe umí a jak byl naučen.

2 **Vojenské orchestry v Evropě**

2.1 **Česká republika a Slovensko**

Vojenská hudba má na území ČR a Slovenska pevně zakotvenou tradici vycházející především již z Rakouska – Uherska. V 19. století byl v historii vůbec největší rozkvět vojenské hudby a to nejen na území R-U, ale obecně v Evropě. Můžeme zde tedy hovořit o „zlatém věku“ vojenských hudebníků. V této době v rámci R-U existovaly desítky až stovky vojenských, plukovních hudeb. Každý pluk měl svou vlastní hudbu, a muzikantů v armádě byl opravdu nespočet. Význam do té doby jediných finančně zabezpečených hudebních těles – zámeckých kapel a chrámových hudeb – nakonec upadal a vyšší a střední vrstva vyžadovala praktičtější a otevřenější přístup k hudbě. Opery, koncerty a nejrůznější hudební představení se přesunuly z uzavřených síní do otevřených sálů a na veřejná prostranství. Těmto požadavkům na zpřístupnění hudby nejlépe vyhovovaly právě vojenské orchestry, neboť byly stabilně finančně zajištěny a díky délce vojenské služby neměly problém se zajištěním muzikantů. Oblíbená byla představení venku v přírodě, a to např. v parcích. V Praze byly pořádány koncerty na hlavních promenádách a výletních místech jako např. ve Svatováclavských lázních, ve Stromovce, na Střeleckém ostrově či na Barvířském ostrově. Po rozpadu R-U si zde vojenské hudby stále držely místo, ovšem s jejich narůstajícím počtem klesla i celková popularita a kvantita šla na úkor kvality. V dobách socialistického Česko-Slovenska s sebou někdy nesly vojenské kapely také břímě totalitní propagandy, která pošramotila pohled veřejnosti. Zatímco v historii zde byla vojenská hudba jistým „mainstreamem“, v době dnešní, dalo by se říci, že dnes jde skoro o raritu. Z původních desítek orchestrů (například. Hudba ČS letectva, Pěchotní vojenské akademie atd...) dnes v **České republice** zbyla pouze tři tělesa - **Ústřední Hudba Armády České republiky, Vojenská hudba Olomouc a Hudba Hradní stráže**. Všichni členové těchto orchestrů jsou jak profesionální vojáci, tak i vystudovaní hudebníci, tedy absolventi konzervatoří či hudebních akademií. Vzhledem k dnešním požadavkům kladeným na uchazeče (to jest vzdělání - nutnost absolutoria, dále splnění konkurzu a vyhovění nárokům), úroveň těchto těles oproti minulosti výrazně stoupla a často je členství v takových orchestrech vnímáno jako prestižní. Mimo splnění náročného výběrového řízení (konkurz jako do každého jiného profesionálního

orchestru) musí uchazeči absolvovat kromě testů do AČR ještě kompletní výcvik s ostatními vojáky a pravidelná cvičení ročně. Zaměstnání je to tedy velmi specifické, náročné a členové musí splňovat různé univerzální požadavky: např. hudební zručnost, fyzická zdatnost, dobré zdraví, disciplína apod. Poslední dobou se v republice projevuje i výše zmíněný nový trend ze zahraničí, a do vojenských orchestrů tak vstupují i ženy. Ve Vojenské hudbě Olomouc k datu 26.1.22 slouží momentálně 4 ženy jako členky orchestru.

Ústřední hudba Armády České republiky⁷ je reprezentativním vojenským orchestrem určeným k propagaci a reprezentaci jména AČR na veřejnosti, jakož i k prezentaci české kultury v oblasti koncertní dechové hudby, české národní hudby a tradic české vojenské dechové hudby doma i v zahraničí. Jejím úkolem je zabezpečit hudební doprovod všech typů služebních akcí a koncertních vystoupení pro prezidenta republiky, Úřadu vlády ČR, předsedy Poslanecké sněmovny, resp. Senátu Parlamentu ČR a Armády České republiky na území Hlavního města Prahy, ale i převážné většiny ČR. Zahrnuje i ansámby menšího nástrojového obsazení - např. dechového kvintetu, žesťového kvintetu a sextetu, tanečního orchestru, Big Bandu, Brass Bandu, malého dechového orchestru apod. Ústřední hudba často vyráží i na velké mezinárodních festivaly vojenských hudeb. Za zmínku jednoznačně stojí nejvýznamnější The Royal Edinburgh Military Tattoo. Toho se ÚH účastnila roku 2018 společně s armádním uměleckým souborem Ondráš a jako historický první český interpret předvedla naší národní hudbu na stadionu Edinburghského hradu s návštěvností akce až 220 000 lidí včetně stovek milionů diváků za televizními obrazovkami během živého vysílání.

Historie **Vojenské hudby Olomouc**⁸ se datuje již do doby Rakousko-Uherska. Po řadě reorganizací ve vojsku a jeho hudbách začal orchestr psát svou novodobou historii od roku 1945 jako hudba 4. pěšího pluku. V současné době je Vojenská hudba Olomouc profesionálním dechovým orchestrem v počtu 46 hudebníků včetně dvou dirigentů. Mimo klasický repertoár pro dechový orchestr, obohacuje svá vystoupení i o instrumentace a aranže melodií z filmů a muzikálů či skladeb populárních skupin.

⁷ Armáda České republiky. Ústřední hudba AČR [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://ustrednihudba.army.cz/>

⁸ Armáda České republiky. Vojenská hudba Olomouc, [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://vholomouc.army.cz/>

Těžiště práce tohoto tělesa spočívá především v plnění úkolů, které vyplývají z potřeb armády ČR a v koncertní činnosti pro širokou veřejnost i výchovné práci pro mládež na území severní Moravy. Bez povšimnutí nelze ponechat spolupráci s Českým rozhlasem, Moravskou Filharmonií Olomouc a účinkování v zahraničí (Dánsko, Polsko, Rakousko, Německo a Itálie).

Hudba Hradní stráže hudebně zabezpečuje protokolární akty v přímé souvislosti s výkony pravomocí prezidenta republiky. Podílí se na přípravě a doprovází různé státní akty na území České republiky. Taktéž zahrnuje činnost malých žesťových souborů, fanfárových skupin či tanečního orchestru. Pravidelně hudebně doprovází otevření Jižních a Královských zahrad Pražského hradu. Zabezpečuje hudební produkci i při bohoslužbách.

Orchestrem, který sice nespadá pod armádní tělesa, i přesto je však vhodné a na místě jej zmínit, je **Hudba Hradní stráže a Policie České republiky**. Jedná se o orchestr policejní, ačkoliv Hradní stráž v názvu může mást. Policejní orchestry jsou ve světě spíše ojedinělé, oproti drtivé většině orchestrů vojenských. Mezi prvořadé povinnosti HHS PČR patří hudební zabezpečení při vítání prezidentů, audiencí velvyslanců a dalších ceremoniálů na Pražském hradě či na zámku v Lánech. Dále pak služební akce pro ministerstvo vnitra a integrovaný záchranný systém. To může zahrnovat pietní akty, pohřby, předávání medailí, plesy či koncerty.

Mezi významný pochodový a ceremoniální repertoár patří díla jako *Ktož sú boží bojovníci*, *K Defilé*, *Castaldo*, *Fanfárový pochod*, *Uvítací pochod* a mnoho dalších.

Na **Slovensku** ústředním tělesem je **Vojenská hudba Ozbrojených síl Slovenskej republiky**. Kapela zajišťuje hudební produkci při ceremoniálech, pietních aktech, slavnostních nástupech, vojenských přísahách či pohřbech, slavnostních akcích a jiných reprezentačních akcí v resortu obrany. Dalším tělesem na území státu je **Vojenská hudba Bánská Bystrica**. Zúčastnila například předání úřadu Andrejem Kiskou a přijetí Zuzany Čaputové na půdě Prezidentského paláce během prezidentské inaugurace.

Mezi užívaný repertoár patří např. *Slovenský pochod*, *Príchod veliteľ'a* či *Kto za pravdu horí*.

2.2 Německo

V Německu mají vojenské orchestry dlouhou tradici a chovají u veřejnosti velké obliby. Pořádají se běžně festivaly dechových/vojenských hudeb, které se těší vysoké návštěvnosti všech generací posluchačů. Německé pochody jsou různé, pulzující, je v nich znát typická pruská disciplína a smysl pro řád. Pochody jako *Preußens Gloria*, *Königgrätzer Marsch* či *Hohenfriedberger Marsch* jsou světoznámé a často koncertně či ceremoniálně užívané i jinými světovými armádami.

V současné době se v Německu nachází 15 vojenských hudeb. Řízeny jsou centrálně z Vojenského hudebního centra Bundeswehru v Bonnu. To bylo založeno 25. srpna **2009** a je nejvyšší velící složkou této specializované služby Bundeswehru. Mladí, začínající vojenští hudebníci jsou vzděláváni a cvičeni na *Robert-Schumann-Hochschule v Düsseldorfu*. Tam hráči získávají praxi v orchestru **Ausbildungsmusikkorps**. Čítá cca 150 hráčů/hráček na dechové a bicí či doprovodné nástroje. Každým rokem tento "training band" vyráží na koncertní turné, aby demonstroval své výsledky a úspěšné školení rekrutů. Do služby u jednotlivých orchestrů Bundeswehru hráči nastupují až po dokončení studia.

V **Berlíně** sídlící **Stabsmusikkorps der Bundeswehr** je ústředním orchestrem německé armády. Zajišťuje hudební doprovod při těch nejvýznamnějších státních akcích jako je např. uvítání zahraničních prezidentů. Aktivně spolupracuje s čestnou stráží Bundeswehru. Každý rok hraje více než 70 různých národních hymen. Orchester byl založen roku **1957** v Rheinbachu s původním počtem 16 hudebníků. Ještě tentýž rok došlo k rozšíření kapely na 50 členů. V současné době čítá 102 plně profesionálních hudebníků a působí i koncertně ve velkých sálech v Berlíně i okolí. Pravidelně jej lze slyšet v Berlínské filharmonii, Konzerthausu v Gendarmenmarktu či například ve velkém vysílacím sále RBB.

Musikkorps der Bundeswehr je dalším významným tělesem, který sdružuje ty nejlepší instrumentalisty ozbrojených sil. Těch je v orchestru 60. Svou uměleckou a vojenskou precizností podtrhují vynikající pověst orchestru na každém koncertě. Musikkorps der Bundeswehr byl a je vyhledávaným orchestrem nejen v Německu, ale i na misích v

zahraničí. V mnoha evropských zemích – ale také v Japonsku a USA či Rusku – bývá orchestr váženým hostem. V Německu i ve světě je profesionálním vzorem dechových orchestrů. Orchestr Bundeswehru vznikl roku 2000 z výše zmíněného Stabmusikkorps der Bundeswehr. V současné době je hlavním **koncertním** tělesem ozbrojených sil SRN. Sídli v **Siegburgu**.

Big Band der Bundeswehr⁹ byl založen roku **1971** a čítá 24 profesionálních hudebníků. Ti jsou známí svou profesionalitou, všestranností a hudebními schopnostmi, ale také sofistikovanými pódiovými show. Všichni instrumentalisté jsou špičky ve svých oborech a absolventi nejuznávanějších uměleckých akademií hudby. Kapela sídlí v kasárnách Mercator v **Euskirchenu**, celoročně cestuje po Německu a podílí se zejména na charitativních akcích. Kromě toho ji lze vidět a slyšet v různých televizních pořadech a na zahraničních zájezdech. Big Band poprvé veřejně zahrál 26. května 1972 před 80 000 diváky u příležitosti inaugurace mnichovského olympijského stadionu. Tato událost byla také vysílána v televizi, stejně jako mezinárodní fotbalový zápas mezi Německem a Sovětským svazem, který následoval.

Marinemusikkorps Wilhelmshaven byl založen **1. října 2019** jako námořní hudební soubor Bundeswehru ve Wilhelmshavenu. Marinemusikkorps Nordsee, který tam dříve existoval, byl rozpuštěn v roce 2014. Když byl současný orchestr 1. října 2019 uveden do provozu, měl zpočátku pouze omezené obsazení o celkovém počtu 22 lidí. Současná podoba je 56 osob, což odpovídá standardu pro regionální hudební soubory německé armády.

Marinemusikkorps Kiel¹⁰ jakožto orchestr námořnictva Bundeswehru byl založen 1. června **1956** v Eckernförde. Oblast, kde 50 hudebníků působí, pokrývá celý pobřežní region Severního a Baltského moře se spolkovými zeměmi Šlesvicko-Holštýnsko, Dolní Sasko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Brémy a Hamburk. Hlavním úkolem tohoto souboru je hudební služba vojsku. K nim patří slavnostní ceremonie při příjezdu a odjezdu lodí, přísahy, sliby a ocenění. Důležitým bodem je reprezentace Bundeswehru

⁹ Bundeswehr. Bigband der Bundeswehr [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/big-band-der-bundeswehr>

¹⁰ Bundeswehr. Marimusikkorps Kiel [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/marinemusikkorps-kiel>

na koncertech v Německu i v zahraničí. V rámci public relations vystupuje hudební těleso na četných charitativních koncertech. V posledních letech bylo vybráno více než 3,2 milionu eur na darech.

Luftwaffenmusikkorps Münster jakožto jeden ze dvou současných orchestrů německého letectva byl založen v Uetersenu **11. července 1956** a od 4. září 1956 sídlí v Münsteru. Soubor je strukturován jako symfonický dechový orchestr, který vystupuje s až 60 studovanými hudebníky na akcích uvnitř i mimo Bundeswehr, s klasickou, současnou dechovou hudbou, popem, swingem a tradiční pochodovou hudbou. Kromě vystoupení na vojenských ceremoniích, jako jsou přísahy, předvolání a přehlídky, pořádá nadační koncerty. Oblast působnosti kapely pokrývá celý severoněmecký region od nizozemských hranic až po pohoří Harz.

Luftwaffenmusikkorps Erfurt¹¹ byl založen v Erfurtu v **dubnu 1991** jako Heeresmusikkorps 70 a byl přejmenován na Heeresmusikkorps 13 v červenci 1994. Od října 2001 do konce března 2015 vystupoval jako Wehrbereichsmusikkorps III. Od 1. dubna 2015 je znám jako Luftwaffenmusikkorps Erfurt. Další existence hudebního tělesa byla dlouho nejistá. Teprve 30. července 2014 oznámila ministryně obrany Ursula von der Leyen v posádkovém městě Sondershausen v severním Durynsku, že hudební soubor zůstane v Erfurtu a že rozpuštění plánované na rok 2017 nebude uvedeno v platnost. Oblast působnosti 50 hudebníků sahá přes spolkové země Durynsko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Braniborsko a severní Bavorsko. Spektrum úkolů zahrnuje nasazení v rámci vojenských ceremonií jako jsou pohřby, předání velení, serenády atd... Kromě toho jsou nedílnou součástí rozpisů služeb četné koncerty a účast na ceremoniích uvnitř i mimo Bundeswehr.

Heeresmusikkorps Veitshöchheim¹², kdysi do **30. září 2013** Heeresmusikkorps 12 s umístěním Veitshöchheim je jedním z vícero hudebních těles pozemních vojsk. Kromě nesčetných vystoupení na vojenských ceremoniích v jižním Německu, byl orchestr k podpoře jednotek využíván také v Bosně a Hercegovině, Kosovu, Afghánistánu a

¹¹ Bundeswehr. Luftwaffenmusikkorps Erfurt [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/luftwaffenmusikkorps-erfurt>

¹² Bundeswehr. Heeresmusikkorps Veitshöchheim [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-veitshoechheim>

Džibuti. Operační oblast zahrnuje Franky, Tauberfranken a Horní Falc. Reprezentovat Bundeswehr na veřejnosti je druhým úkolem souboru. Oblíbené jsou zejména benefiční koncerty. Orchester nabízí posluchači široký repertoár. Sahá od tradičních vojenských pochodů, transkripcí klasických předeher, operet, původních skladeb pro symfonické dechové kapely a filmovou hudbu až po bigbandové úpravy a podobně. Na mezinárodní úrovni reprezentoval Bundeswehr na vystoupeních ve Velké Británii, Francii, Dánsku, Norsku, Rakousku, Španělsku, České republice, Gruzii, Nizozemsku, Švýcarsku, USA a Kanadě.

Heeresmusikkorps Ulm¹³ vznikl přejmenováním Heeresmusikkorps 10 dne 18.9. 2013. Prezentuje se jako orchestr pro pochodovou a symfonickou dechovou hudbu, tak i v menších tělesech. Jako komorní soubor nebo v sestavě lidové hudby Egerländer působí i za hranicemi orchestrální vojenské hudby. Zejména v adventu jsou nedílnou součástí koncertního kalendáře benefiční koncerty se symfonickou dechovou hudbou a vánočním repertoárem. V roce 2015 vznikla speciální hudební show ve spolupráci s Robertem Scafati, tehdejším šéfem baletu ulmského divadla. Orchester tuto show poprvé předvedl ve stejném roce na Royal Nova Scotia International Tattoo v Halifaxu v Kanadě. V následujícím roce to byl první německý orchestr, který s touto show hostoval na Důstojnickém plese ve vídeňském Hofburgu. Spolupráce s divadlem Ulm přinesla také dva společné koncerty s Filharmonii města Ulmu v letech 2015 a 2017 a v témže roce hostující dirigování generálního hudebního ředitele Tima Handschuha. Od března 2017 existuje partnerství s Hudební univerzitou Mannheim s jejím „Státním centrem dirigování“. V této souvislosti je hudební těleso pravidelně k dispozici jako kurzový orchestr vedoucímu kurzu prof. Hermannu Pallhuberovi a jeho studentům v kurzu dirigování dechového orchestru. Jako jediný z aktuálně existujících německých vojenských orchestrů se Ulmer Musikkorps v roce 2018 zúčastnil Basel Tattoo a předvedl zde upravenou podobu své show.

¹³ Bundeswehr. Heeresmusikkorps Ulm [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-ulm>

Heeresmusikkorps Neubrandenburg¹⁴ produkuje hudbu v rámci protokolární služby, při vojenských příležitostech a při péči o vojáky. Jako „zvučný velvyslanec“ spolkové země Meklenbursko-Přední Pomořansko a města Neubrandenburg vystupuje hudební soubor také na národní a mezinárodní úrovni v rámci public relations. Orchester byl založen **1. dubna 1991** pod názvem Heeremusikkorps 80 v Neubrandenburgu. Od 1. července 1994 do 1. května 2008 byl hudebním souborem 14. Panzergrenadier Division "HANSE" a byl nazýván Heeresmusikkorps 14. Po svém rozpuštění byl hudební sbor přejmenován na Wehrbereichsmusikkorps IV a od 1. října 2013 byl znovu přejmenován na Heeresmusikkorps Neubrandenburg.

Heeresmusikkorps Koblenz¹⁵ byl založen v Idar-Obersteinu v roce **1956** a následující rok se přestěhoval do kasáren Gneisenau v Koblenz. Hudební sbor zde sídlí dodnes a jedná se tedy o velmi tradiční hudební sbor Bundeswehru. Orchester řídí k roku 2022 podplukovník Alexandra Schütz-Knospe. Je první ženou, která kdy vedla hudební sbor v Bundeswehru. Jako hudební doprovod se objevuje především ve spolkových zemích Porýní-Falc a Sársko, ale i na dalších národních a mezinárodních akcích s obchodním zázemím. Původní název orchestru při založení byl Heeresmusikkorps 300, 18.září však byl změněn na současný Heeresmusikkorps Koblenz.

Heeresmusikkorps Kassel¹⁶ je hudebním útvarem Bundeswehru v Hesensku. Orchester odehraje 120 představení ročně. Patří sem vojenské akce, jako jsou přísahy, ale také benefiční koncerty a akce pod širým nebem. Heeresmusikkorps Kassel je moderní orchestr Bundeswehru v Hesensku zaměřený na show. Padesát hudebníků Bundeswehru z Kasselu nabízí rozmanitý program od symfonických dechových děl a tradičních klasických pochodů až po show a taneční hudbu. Orchester byl založen roku **1956** jako hudební sbor 2. granátnické divize v Kasselu. Roku 1959 změnil název na Heeresmusikkorps 2. 18.září 2013 získal svůj dnešní název a sídlí v bývalých Lutychových kasárnách v Kasselu. Plní své úkoly v oblasti vojenských ceremonií v

¹⁴ Bundeswehr. Heeresmusikkorps Neubrandenburg [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-neubrandenburg>

¹⁵ Bundeswehr. Heeresmusikkorps Koblenz [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-koblenz>

¹⁶ Bundeswehr. Heeresmusikkorps kassel [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-kassel>

Hesensku a sousedních spolkových zemích. Hostoval na zájezdech do Francie, Dánska, Švédska, Skotska, Norska, Itálie, Řecka, Portugalska, Španělska, USA, Egypta, České republiky, Rakouska, Bosny a Hercegoviny, Kosova, Andorry, Mexika a Afghánistánu.

Heeresmusikkorps Hannover¹⁷ byl založen roku **1956** Musikkorps II A. Od roku 1956 pak na Heeresmusikkorps I. Současného jména nabyl až 18.zářím 2013. Orchestr odehraje 200 představení ročně a slouží jako reprezentant Bundeswehru v hlavním městě Dolního Saska. Jako hudební doprovod se objevuje především ve spolkových zemích Dolní Sasko a Severní Porýní-Vestfálsko, ale i na dalších národních a mezinárodních akcích s ekonomickým zázemím. Patří mezi ně vystoupení v rozhlase a televizi a také na festivalech vojenské hudby. Zúčastnil se 20. olympijských her v Mnichově. Kromě bezpočtu vystoupení v Evropě vyčnívá z nedávné historie zejména jedno nasazení v Afghánistánu při změně velení v roce 2011. Jeho vystoupení v Kanadě na „Royal Nova Scotia International Tattoo“ v Halifaxu v roce 2012 také přitáhlo mezinárodní pozornost.

Gebirgsmusikkorps der Bundeswehr¹⁸ (horský hudební sbor), do 30. září 2013 Gebirgsmusikkorps Garmisch-Partenkirchen byl zřízen jako hudební sbor 1. horské divize v roce **1956** v Sonthofenu. Poté, co byl mezitím umístěn v Mnichově a Mittenwaldu, našel v roce 1963 svůj konečný domov v **Garmisch-Partenkirchenu**. Repertoár až 60 vojáků je stejně rozmanitý jako hudební obsazení, se kterým vystupují. Může jít o klasické dechové soubory, taneční formace jako je jazz combo nebo big band, folklorní uskupení Oberkrainer či dechovka, soubory „Alphorngruppe“, „Hüttn-Musi“ či „Stubn Musi“.

Mezi nejužívanější repertoár patří Preussens gloria, Königgrätzer Marsch, Regimentsgruss marsch, Hohenfriedberger marsch, Preußischer Präsentiermarsch a mnoho dalších.

¹⁷ Bundeswehr. Heeresmusikkorps Hannover [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-hannover>

¹⁸ Bundeswehr. Gebirgsmusikkorps der Bundeswehr [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/gebirgsmusikkorps-der-bundeswehr>

2.3 Rakousko

Rakouská vojenská hudba má velký kulturní a společenský význam. Je důležitou součástí tradic v rakouských ozbrojených silách a zásadní inspirací pro mladou generaci civilních kapel. Vojenské kapely jsou ve všech spolkových zemích, mají 46 hudebníků a Gardenmusik (strážní hudba) ve Vídni čítá 60 hudebníků. Celkem se na území Rakouska v rámci hudební složky Bundesheeru nachází k roku 2022 devět vojenských orchestrů, 10 důstojníků, 143 hudebních poddůstojníků a 278 řadových členů orchestrů. Vojenští hudebníci jsou kromě hudebního výcviku také cvičeni pro pomoc při katastrofách a ochranu kritické infrastruktury. Kromě hry na nástroj tedy vykonávají i vojenskou činnost. Do vojenského orchestru se branci dostávají skrze základní (povinnou) vojenskou službu, podstupují vojenský i hudební výcvik, zkouší, hrají a učí se se zbraněmi. Branec stráví celkem 13 měsíců s vojenskou kapelou (základní služba 6 měsíců a 7 měsíců doplňková povinnost). Každoročně se k vojenským hudbám hlásí přes tři sta hudebníků z celého Rakouska a posudek ohledně vyhovění pro hudební službu provádí vojenští kapelníci. Vojenská hudba nabízí mladým umělcům možnost získat široké a prakticky orientované znalosti v oblasti dechové hudby. Nabyté schopnosti mohou branci využít i v pozdějším civilním životě, např. jako profesionální hudebníci, manažeři hudebních klubů, pracovníci v kultuře apod.

Die Gardemusik Wien¹⁹ (také vojenská hudba vídeňského strážního praporu) je jednou z devíti vojenských kapel v Rakousku. Sídlí v kasárnách Marie Terezie ve 13. vídeňském obvodu Hietzing a tvoří jí 60 hudebníků. Velitel Gardemusik je zároveň velitelem celé hudební složky Bundesheeru a oficiálním představitelem rakouské vojenské hudby v zahraničí. Spadá již dle názvu pod Stráž, reprezentativní složky armády, která se účastní státních ceremonií jako jsou prezidentské návštěvy či velvyslancecké audience. Orchester se zároveň věnuje i koncertní činnosti, a to např. ve vídeňském Konzerthausu, arkádovém nádvoří vídeňské radnice a dalších kulturně významných místech. Mezi každoroční představení patří novoroční recepce spolkového prezidenta pro diplomatický sbor či jarní koncert symfonického dechového orchestru. V průběhu vídeňské plesové sezóny jsou pořádány různé plesy v Hofburgu, jako například Důstojnický ples. Do roku 2001 se podzimní koncert Gardemusik konal ve Zlatém sále

¹⁹ Bundesheer. Gardemusik [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: https://www.bundesheer.at/organisation/beitraege/mil_musik/gardemusik.shtml

Wiener Musikverein, ale od té doby se již nepořádal z důvodu zkrácení základní vojenské služby. Během Vánoc taktéž orchestr doprovází rozsvícení vánočního stromu před vídeňskou radnicí.

Poté, co vstoupila v platnost Státní smlouva o obnovení nezávislého a demokratického Rakouska roku 1955, pochodovala vídeňskými ulicemi provizorní hraniční stráž za doprovodu hudebníků z oddělení. Později došlo k přejmenování hraniční stráže na armádní strážní prapor a od ledna 1956 převzala jeho kapela všechny reprezentační úkoly ve Vídni od vídeňské policejní hudby. Roku 1957 byl armádní strážní prapor přejmenován na strážní prapor a orchestr tak poprvé získal jméno Gardemusik.

Od října 2014 se z finančních důvodů diskutovalo o zrušení pěti rakouských vojenských kapel. V prosinci téhož roku vláda odsouhlasila zachování devíti orchestrů a zároveň snížení počtu jejich hudebníků na dvacet. Gardemusik byla jedinou rakouskou vojenskou kapelou, které se redukce personálu nedotkla. V květnu 2016 nakonec rozhodla rakouská zemská konference guvernérů společně s ministrem obrany Hansem Peterem Doskozilem o zastavení reformy armády a počty hudebníků v orchestrech jsou tedy vyšší než plánovaných dvacet členů.

Militärmusik Burgenland byla zřízena jako vojenská kapela 1. Jägerovy brigády. Oblast působnosti orchestru je široká. Působí tedy nejen při vojenských akcích, ale také při státních recepcích, oslavách země a obcí. Specialitou vojenské hudby Burgenland jsou „Hudební túry po stopách Josepha Haydna“. Díla Josepha Haydna jsou veřejnosti prezentována různými soubory na významných místech, jako jsou Haydnův zahradní domek, Haydnův dům, Esterhazyho palác či Bergkirche .

Militärmusik Niederösterreich - orchestr byl zřízen roku 1957, nicméně jeho kořeny sahají až ke kapelám 49. a 84. pěšího pluku Rakouska- Uherska. Od roku 1964 do dnes sídlí v St. Pöltenu. Vojenská hudba Dolního Rakouska se mimo běžné služební úkony podílela i na natáčení filmů, několika CD a rovněž je pravidelným hostem v rozhlase.

Militärmusik Oberösterreich, neboli vojenská hudba Horního Rakouska existuje již šedesát let. Řada jejích bývalých členů jsou dnes hráči prestižních symf. orchestrů a divadel. Orchestr se pravidelně podílí na různých skaldatelských či dirigentských workshopech, jako např. MidEurope ve Schladmingu. Orchestr dnes sídlí v Hörschingu.

Militärmusik Salzburg je tradičním pokračovatelem hudby 59. pluku Arcivévodů Reinera a vznikl roku 1956 v Rainerových kasárnách. Od roku 2011 se však orchestr přestěhoval do nové budovy Schwarzenberských kasáren ve Walsu. Orchestr vynakládá úsilí na zachování děl místních skladatelů a na provádění původních děl pro dechové orchestry. Těleso za svou historii působilo i na území Itálie, Německa, České republiky, Polska i Švýcarska.

Militärmusik Tirol je často využíván jako výcvikový orchestr pro kurzy na Kapellmeistera. Provedl mnoho mezinárodních vystoupení například v Belgii, Německu, Francii, Itálii, Kanadě, Libyi, Polsku, Rusku, Švédsku, Švýcarsku, České republice, Maďarsku a na Kypru. Kapela s oblibou vytváří showprogramy a ty předvedla například roku 2013 na Rudém náměstí v Moskvě v rámci military tattoo "Spasskaya tower" či o rok dříve v Québec City v rámci Festival International De Musiques Militaires De Quebec.

Militärmusik Kärnten - Korutanská vojenská kapela, byla založena v roce 1956, je respektovaným a ceněným představitelem federální armády. Těleso umělecky stouplo v letech 1968 až 1980 pod vedením jejich tehdejšího dirigenta plukovníka A. O. Sollfellnera první výrazný vzestup. V této úspěšně započaté práci nejen důsledně pokračoval, ale také ji rozšiřoval vojenský kapelník plukovník prof. Sigismund Seidl, který stál v čele vojenské kapely v letech 1980 až 2015.

Militärmusik Steiermark - Štýrská vojenská hudba byla založena ve Štýrském Hradci 1. září 1956 pod názvem „Vojenská hudba praporu Feldjäger 17“ a skládala se z 58 hudebníků. Prvním kapelníkem štýrské vojenské kapely byl Alfred Janauschek. Vojenská hudba Štýrsko poskytuje hudbu především pro vojenské operace, jako jsou slavnostní přísahy, ceremonie, přehlídky a další slavnostní události. Kromě toho se konají i koncerty v symfonickém sále, v nichž opakovaně zaznívají díla současných domácích i světových skladatelů dechové hudby. Důležitou součástí vojenské hudby Štýrska jsou jejich koncertní zájezdy a účast na mezinárodních festivalech vojenské hudby. Orchestr již hostoval ve Švýcarsku, Německu, Maďarsku, České republice, Slovinsku, Bosně a Francii.

Militärmusik Vorarlberg - Vorarlberská vojenská hudba se skládá tradičně ze 46 hudebníků, z nichž většinu tvoří členové armády, kteří se každý rok obměňují.

Pod vedením prvního vorarlberského vojenského kapelníka Karla von Tanna vznikla kolem roku 1922 vojenská hudba, které byly přiděleny nejen obvyklé dechové nástroje, ale i smyčcový orchestr. Po druhé světové válce trvalo až do roku 1958, než Vorarlbersko znovu založilo vlastní vojenskou kapelu. Vedením nově vzniklého tělesa byl pověřen vojín Engelbert Santa.

Mezi vojenskými hudbami nejužívanější repertoár patří např. *Radetzky marsch*, *O, Du mein Österreich*, *Unter dem Doppeladler*, *Schönfeld Marsch* a mnoho dalších.

2.4 Francie

Francouzské vojenské hudby se největšího rozkvětu dočkaly zejména v období Napoleonských válek. Jednalo se o dobu, kdy hudebníci vstupovali s ostatními vojáky na bojiště a svou produkcí podporovali morálku a odvahu spolubojovníků a někteří zároveň vykonávali signální funkci (trubači) pro lepší fungování vojska a vyjasnění povelů. Dnešní francouzské ozbrojené síly čítají 5 odnoží: **Pozemní síly, Námořnictvo, Vzdušné a Vesmírné síly, a Gendarmerie** (jedna ze dvou policejních složek, druhou je Státní policie). Jejich vrchním velitelem je prezident Francouzské republiky. Každá z jednotlivých odnoží má své vlastní orchestry.

Pozemní síly:

Commandement des Musiques de l'Armée de Terre²⁰ - Armádní hudební velitelství pozemních sil - je organizace pod přímou pravomocí náčelníka štábu francouzské armády (pozemní síly). Sídlí v Satory a skládá se z velitelství, 5 symfonických dechových orchestrů a jednoho brass bandu. Jednotlivá tělesa sídlí ve městech Lille, Lyon, Metz, Toulouse, Rennes a Versailles a reprezentují některé z hlavních jednotek pozemních sil. Členové orchestrů jsou na špičkové profesionální úrovni a jsou přijímáni skrz vykonaný konkurz na místo člena orchestru. Pod Armádní hudební velitelství nespádají orchestry jednotlivých pluků a vojenských škol.

Počátky velitelství sahají do roku 1792, kdy byla založena Strážní hudební škola, jejímž účelem bylo vycvičit hudebníky do vojenských orchestrů. V roce 1836 se ze Strážní hudební školy stalo Vojenské gymnázium, v roce 1965 pak výcvikové středisko

²⁰ Army Music Command. In: Wikipedia, the free encyclopedia [online, cit.04.29.2022]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Army_Music_Command

armádních poddůstojníků. V roce 1978 zde vznikla Vojenská konzervatoř, kde byli školeni všichni vojenští hudebníci.

Musique de l'Infanterie sídlí v **Lille** a je jedním z hudebních těles spadajících pod Armádní hudební velitelství pozemních sil. Jedná se o brass band, tedy orchestr složený pouze z žesťových a bicích nástrojů bez dřevěné dechové sekce. V Lille sídlí od roku 2016, nicméně jeho kořeny sahají až do roku 1638, kdy byl součástí Royal des Vaisseaux. V dnešní době je často uváděn jako *Hudba Francouzských pozemních sil*. Působí při příležitostech jako jsou formální koncerty či výroční přehlídky. V posledních letech se účastnil akcí, jako je Quebec City Military Tattoo, ceremonie Memorial Day na americkém hřbitově Somme či Birmingham Tattoo. Navštívil také země jako Maroko, Gruzie a Mexiko.

Musique de l'Artillerie neboli Hudba Francouzského dělostřelectva sídlí v **Lyonu** a skládá se z 50 hudebníků, kteří vystupují na oficiálních protokolárních ceremoniích i akcích pro styk s veřejností s armádou. Vystupuje v celé jihovýchodní části Francie, účastní se národních akcí i akcí v zahraničí, zejména četných mezinárodních festivalů. Nachází se v lyonské čtvrti Gerland a v současné době je vedena hlavním dirigentem Jean-Claudem Leberruyerem, přičemž mu asistuje vrchní praporčík Jean-Michel Gatta. V rámci celého orchestru ještě působí menší tělesa, která často pořádají galavečery a koncerty ve prospěch civilních i vojenských orgánů. Historie orchestru sahá až do roku 1759.

Musique de l'Arme Blindée – Hudba Obrněné kavalérie se nachází ve městě **Metz**. Je pod operačním velením 4. husarského pluku. Účastnila se akcí, jako je Saumur International Festival of Military Bands či Spasskaya Tower Military Music Festival v Moskvě. Vystupovala také v dalších zemích, jako je Čína, Turecko a Maďarsko. Má 40 hudebníků. Ve své moderní podobě vznikla 1. ledna 2011 a její kořeny sahají až do roku 1888. Před rokem 2011 byla známá jako Musique Région Terre Nord-Est. Vystřídala vícero sídel, do města Metz se přesídlila v roce 1948.

Musique des Parachutistes – Hudba Výsadkového praporu se nachází v okrese Balma v **Toulouse**. Skládá se z 55 hudebníků a pole působnosti orchestru představují regiony Akvitánie, Midi-Pyrénées, Limousin a Poitou-Charentes. Orchestr je administrativní součástí 11. výsadkového praporu. Jeho počátky se datují do roku 1888

a po více než století měl orchestr různá jména a četné restrukturalizace. Ve 20. letech 20. století sídlil v Nielových kasárnách se značným osazenstvem více než 120 hudebníků. V roce 1945 se stal hudebním tělesem 5. „Demi“ brigády. V roce 1946 se po dalších úpravách z této formace stala Hudba 14. pěšího praporu, než byla v roce 1949 po reorganizaci armádních těles rozpuštěna. V roce 1955 orchestr opět vznikl jako regionální těleso města Toulouse nazývané Hudba 5. armádního regionu. Od 1. září 1991 získala vojenská hudba Toulouse nominaci na divizní kapelu v Bordeaux. K 1. srpnu 1996, novou reorganizací armádních hudebních těles, se stala kapelou další armádní jednotky se štábem 55 hudebníků. V roce 1999, po celkové reorganizaci armády, se kapela objevila mezi šesti profesionálními hudebními tělesy pozemních vojsk a převzala roli kapely Jihozápadního armádního regionu a od 1. ledna 2011 přijala kapela název Musique des Parachutistes. Od 1. srpna 2016 je pod bezprostředním velením armádního hudebního velitelství pozemních sil.

Musique des Transmissions de l'armée française – Hudba Signálních jednotek – je vojenský orchestr sídlící v **Rennes** a čítá 53 hudebníků. Je pod velením Kapitánky Sandry Ansanay-Alexové, která je historicky první ženou vykonávající post vojenského dirigenta Francouzské armády. Zvláštností orchestru je udržování Keltské tradice Bretaňského regionu díky užívání páru dud a jednoho bombardu. Těleso se účastnilo akcí jako jsou Sevastopol Military Tattoo či Virginia International Tattoo. Historicky orchestr nejdříve působil jako Hudba 41. Pluku pozemních sil. Následně reprezentoval Severo-západní vojenský region a roku 2010 byl přejmenován na Hudbu dělostřelectva jakožto součást 16. Dělostřeleckého praporu. Po armádní restrukturalizaci roku 2016 byl orchestr přejmenován na jeho dnešní název.

Musique des Troupes de Marine (dosl. 'Hudba námořních jednotek') je vojenský orchestr spadající pod námořní pěchotu. Přispívá k prestiži ozbrojených sil při mnoha oficiálních ceremoniích a hudebně doprovází akce za účasti významných osobností státu. Často reprezentuje Francouzskou republiku v zahraničí na festivalech a vojenských přehlídkách v zemích jako jsou Spojené státy americké, Kanada, Jižní Korea, Izrael, Indie, Bulharsko a Rusko. Od roku 1991 orchestr sídlí v Camp de Satory ve **Versailles**. Stejně jako výše zmíněná tělesa spadá operačně pod Armádní hudební velitelství. Kapela původně byla založena v Rochefortu v roce 1945 Jeanem Avignonem

pod názvem Colonial Brass Band. O rok později byl přiřazen k 3. praporu koloniální pěchoty a přesunul se do kasáren Limoges. Téhož roku se jeho první oficiální představení konalo na Den Bastily, veliké přehlídce za účasti mnoha významných světových osobností, prezidentů a politiků. Koncem roku 1947 se kapela personálně rozrostla a přestěhovala se do kasáren Clignancourt, což bylo sídlo štábu 1. koloniální brigády. V roce 1952 byla kapela zařazena pod jurisdikci námořní pěchoty. Roku 1958 se orchestr, který se v té době přejmenoval na Ústřední hudbu francouzské armády (francouzsky: Musique principal de l'armee de terre), začal býti významnou kulturní součástí vojska a stal se de facto nejprestižnější kapelou ozbrojených složek. Jako hlavní armádní hudba vystupovala při všech typech velkolepých ceremonií, jako je vojenská přehlídka Dne Bastily a oslavy Dne vítězství v Evropě. V roce 1978 nařídil ministr obrany Yvon Bourges kapelu personálně rozšířit, díky čemuž se stala největším vojenským tělesem té doby. K roku 2022 čítá orchestr kolem sta hráčů a jedná se o poslední z šesti těles spadající přímo pod Armádní hudební velitelství.

Další orchestry Pozemních sil:

Jednoznačně je důležité zmínit **Musique de la Légion étrangère** - Hudba Francouzské Cizinecké legie. Francouzi nebo cizinci, hudebníci či nikoliv, všichni se dobrovolně přihlašují k řadám Legie a nejprve společně podstupují velmi tvrdý vojenský výcvik. Hudba cizinecké legie je jediný vojenský orchestr na světě složený z hráčů mnoha světových národností. Během náboru legionářů; ti, kteří byli bývalými hudebníky, projdou při výběru konkurzem. V tu chvíli je na základě posudku poroty rozhodnuto, zda budou po dokončení základního výcviku nasazeni k bojovému pluku nebo přímo zařazeni k Hudbě. Na druhou stranu každý legionářský pluk využívá některé jeho vlastní legionáře jako hudebníky při různých příležitostech. Nejčastěji se jedná o hráče na polnice. V průběhu své kariéry mohou být tito legionářští hudebníci z pluku převedeni do služby v Hudbě při jakékoli určené příležitosti. Někteří z hudebníků často studovali na různých nejlepších světových konzervatořích nebo již vystupovali na velkých mezinárodních hudebních scénách. Nicméně ačkoliv se Hudba Cizinecké legie zaměřuje především na hudební produkci, nasazují se také do operačních misí a účastní se různých cvičení školení jako bojovníci. Dnešním dnem Hudba Cizinecké legie čítá celkem 65 osob a sídlí v **Aubagne**.

Fanfare du 27e Bataillon de Chasseurs Alpin je jedinou fanfárovou skupinou toho pluku. Součástí tělesa jsou i alpské rohy, tradiční nástroje alpských vrchů a horských vesnic Savojska, které se chlubí přízní veřejnosti a umožňují rozšířit rozsah hudebního repertoáru. Alpský roh je předkem velké rodiny lesních rohů a historicky byl používán pastevci ovcí jako pomocník při pasení stád ve francouzských Alpách. V době války se také používal k signalizaci příchodu invazních sil do regionu. Dnes se těleso vyznačuje malou velikostí (jen 18 hudebníků) ve srovnání s ostatními orchestry ozbrojených sil a také svou genderovou rozmanitostí, přičemž ženy tvoří více než 30 % jejich řad. Na Den dobytí Bastily v roce 2012 měla kapela tu čest vystoupit na Champs-Élysées po boku francouzské Hudby Cizinecké legie během každoroční vojenské přehlídky. Mimo Francouzskou republiku se kapela účastní vojenských festivalů po celém světě, cestuje především do zemí v rámci Evropské unie a NATO. Toto těleso reprezentovalo francouzskou armádu v Quebec City International Festival of Military Bands v roce 2013.

Musique de la brigade de sapeurs-pompiers de Paris je orchestr pozemních sil, který je zároveň součástí Pařížského hasičského sboru. Rovněž spolupracuje s policejními orgány. Jeho primárním posláním je doprovázení ceremonií hasičského sboru a působení i na mezinárodní sféře. Skládá se ze profesionálních hudebníků z celé republiky a absolventů Národní konzervatoře hudby a tance. Hudba Pařížských Hasičských sborů se datuje až do roku 1811, kdy byly do řad hasičských jednotek začleněny bubny. V roce 1915, když se během zimních válečných operací blížilo bombardování hlavního města, dostal pluk rozkaz od generálního štábu, aby varoval obyvatelstvo v případě náletů. Mnoho trubačů hrálo po celém městě, aby upozornilo obyvatele na tuto zprávu. V roce 1944 byl založen kompletní orchestr během oslav osvobození Paříže.

Hudebních těles pozemních sil je mnoho, jmenovitě se jedná ještě o *Fanfare du 9e Brigade d'Infanterie de Marine*, *Fanfare du 6e Régiment du Génie*, *Fanfare de 1er régiment de chasseurs à cheval*, *Fanfare du 1er Régiment De Hussards Parachutistes*, *Fanfare du 2e Régiment De Hussards*, *Fanfare du 503e régiment du Train*, *Fanfare du 92 Régiment d'infanterie*, *Fanfare du 1er régiment de spahis*, *Fanfare Noubu du 1er Régiment de Tirailleurs*, *Fanfare du Régiment de Marche du Tchad*, *Fanfare du 1er*

Régiment Parachutiste d' Infanterie de Marine a Fanfare des Ecoles Militaires de Draguignan,

Orchestry vojenských lyceí se nachází ve městech **Autun, La Flèche, Saint-Cyr-l'École, a Aix-en-Provence.**

Námořnictvo:

Přítomnost hudebníků na námořních lodích ve Francii byla doložena již od doby *Ancien Régime*. Před francouzskou revolucí měly vlajkové lodě hudbu složenou z píšťal a bubnů, které se účastnily ceremonií pro významné osobnosti. 13. července 1827 byly dekretem vytvořeny dvě oficiální kapely flotily, jedna v Brestu a druhá v Toulonu, každá složená z 27 hudebníků. V roce 1851 nový dekret posvěcuje prvenství těchto dvou těles a zvyšuje počet hráčů na 30 normálních a 40 mobilních hudebníků (to jsou ti, kteří se mohou nalodit), v roce 1885 se pak standard zvyšuje na 87 účinkujících rozdělených na 42 normálních a 45 mobilních. Na základě rozhodnutí z 30. dubna 1897, orchestry nesly název „Musiques des dépôts des équipages de la flotte“. V roce 1906 byla mobilní část kapel zredukována na 20 hudebníků, celková síla každé jednotky se tak ustanovila na 62 hudebníků. Vedení každého tělesa zahrnuje kapelníka, důstojníka, zástupce kapelníka a poddůstojníka. V roce 1940 se hudba posádek Brestské flotily stáhla do Casablancy, poté do svobodné zóny a stala se hudbou francouzské admirality ve Vichy. Roku 1945, po osvobození, francouzské námořnictvo reorganizovalo své dvě kapely, jedna se vrátila do Toulonu a druhá se usadila v Paříži. 10. května 1958, výnos státního tajemníka pro námořnictvo Alaina Pohera nařizuje přesun hudby posádek pařížské flotily od 1. října zpět do Brestu. Roku 2013 došlo ale k rozpuštění hudby Brestské flotily, a hudebníci se připojili k orchestru námořnictva v **Toulonu - Musique des Equipages de la Flotte**. Orchester se nyní skládá ze 76 hudebníků a je jednou z nejprestižnějších hudebních formací francouzských ozbrojených sil. Přispívá ke kulturnímu dědictví francouzského námořnictva na koncertech a slavnostních ceremoniích.

Dalším hudebním tělesem námořnictva je **Bagad Lann Bihoue**. Jedná se o tzv. pipe band, tedy dudácký orchestr s bicí sekcí. Reprezentuje francouzské námořnictvo a Francii na mnoha národních a mezinárodních akcích. Pravidelně vystupuje před hlavami států. Je zdrojem kulturního vlivu v Bretani, stejně jako ve zbytku Francie. Vznikl v roce

1952 na námořní letecké základně **Lann-Bihoué** poblíž Lorientu. Poté, co bylo těleso v roce 1969 a 2000 dvakrát téměř rozpuštěno, zajistilo si svou existenci v roce 2001 tím, že se stalo plně profesionální kapelou. Za více než 60 let své existence natočila asi patnáct alb a podílela se na několika písních či albech jiných interpretů. Hudebníci podepisují kontrakt na jeden rok, který je však třikrát možno prodloužit.

Lectvo a Vesmírné síly:

Musique de l'Air je ústředním a jediným orchestrem francouzského letectva a vesmírných sil. Čítá sto hráčů, jenž jsou všichni absolventi Conservatoire de Paris či Conservatoire de Lyon. Jedná se tedy o špičkový ansámbl nejvyšší možné kvality. Sídlí na Letecké základně 107 ve **Villacoublay**. Orchester působí v různých hudebních formacích - jako symf. dech. orchestr, historická jednotka, žesťový orchestr, fanfárová skupina, jazzový ansámbl, bigband a menší komorní soubory. Jako jediný orchestr letectva zajišťuje hudební doprovod na všech ceremoniích této odnože ozbrojených sil. Taktéž doprovází ceremonie pro hlavy států a významné osobnosti. Pravidelně se účastní Dne Bastily jako jeden z hlavních účinkujících. Taktéž zajišťuje kulturní program v místním Muzeu Armády a organizuje edukativní programy pro mladé. Často účinkuje na místech jako Philharmonie de Paris, Divadlo na Champs-Élysées, Les Invalides, Salle Pleyel a další. Často podniká cesty do zahraničí, orchestr hrál např. Na Virginia International Tattoo či v Norfolku při ceremonii vstupu USA do První světové války. Orchester Musique de l'Air byl založen v roce 1936 generálem Victorem Denainem. Původně byl připojen k letectvu, nyní je od července 2019 připojen k letectvu a vesmírným silám. 8. května 1936 se v Lille uskutečnilo první vystoupení tohoto mladého tělesa pod vedením kapitána Clauda Latyho, který byl kapelníkem 46. pěšího pluku, v rámci ceremonie na památku maršála Focha. O rok později uspořádal Musique de l'Air již 150 koncertů po celé Francii.

Gendarmerie:

Orchestre de la Garde Républicaine se skládá ze 120 profesionálních hudebníků, kteří jsou všichni absolventy státních konzervatorií v Paříži a v Lyonu. Jedná se o jeden z nejprestižnějších orchestrů nejen v rámci ozbrojených sil, ale i mimo ně. Je rozdělen na dvě části - dechový orchestr (80 hráčů) a orchestr smyčcový (40 hráčů). Tyto dvě sestavy se často spojují a tvoří tak dohromady l'Orchestre symphonique. Orchester

působí při oficiálních protokolech, přehlídkách, bohoslužbách, galavečerech, hudebních festivalech, koncertech pro veřejnost a dalších příležitostech. Jeho klasický repertoár sahá od 17. století až do současnosti. Orchestr měl během své dlouhé existence možnost zahrát velká díla, někdy pod vedením samotných skladatelů, jako Boléro Maurice Ravela, La Cantate Camille od Saint-Saënsa či L'Ascension Oliviera Messiaena. Pro tento orchestr byly napsány Les Dionysiacs skladatele Florenta Schmitta. Od 1. března 1997 je orchestr svěřen pod vedením plukovníka Françoise Boulangera a podplukovníka Sébastiena Billarda, zástupce dirigenta. Vznik orchestru se datuje až do roku 1848. Jeho úspěch byl okamžitý a značný. Několik let po jeho založení orchestr provedl zahraniční zájezd do USA, kam se poté znovu vrátil v letech 1903, 1953, 1975 a 2001. Od té doby četná turné potvrdila jeho prestiž po celém světě (Evropa, Kanada, Singapur, Japonsko, Korea, Čína, Kazachstán...).

Musique de la Garde Républicaine je dechovým orchestrem zejména určeným pro ty nejvýznamnější protokolární akty. Kdykoliv se prezident, členové vlády a cizí hlavy států účastní ceremonií, je právě úkolem tohoto orchestru je hudebně doprovodit. Dnešním dnem čítá 90 hudebníků. Spadá pod 1. pěší pluk. Dělí se na tři ansámby: sym.dech.orch., brass band a bicí ansámb. Vznik Hudby republikánské gardy se datuje k zavedení bubnů a píšťal v rámci 1. a 2. pěšího pluku pařížské městské gardy, vytvořené dekrety 1. konzula Bonaparta, dne 4. října 1802. V 19. století již měla velký význam polnice, která byla nezbytná u všech pluků Francie. Doplňovala bicí nástroje a obohatila vojenský ceremoniál o nové signální tóny.

Musique de la Gendarmerie Mobile spadá pod pravomoc vojenského guvernéra Paříže. Vznikla v roce 1934, kdy v té době vedl ozbrojené síly Maxime Weygand a pařížským vojenským guvernérem byl Henri Gouraud. V roce 1945 byla přeměněna na pěchotní kapelu Republikánské gardy a svůj současný název přijala v roce 1974. Od července 2007 kapela sídlí v Maisons-Alfort v Paříži. Tvoří jí 70 hráčů rozdělení do tří složek: dechový orchestr, fanfárový orchestr a komorní soubory (klarinetový ansámb, saxofonový kvartet, žesťový kvintet, jazzový ansámb a další). Mezi poslání orchestru patří ceremonie v Paříži na státní úrovni, dále koncerty, festivaly a významné kulturní akce, na které je pravidelně zvána. Kromě toho se účastní přehlídek Republikánské gardy. Pořádá také edukační programy pro školy.

Mezi nejvýznamnější repertoár francouzských ozbrojených sil patří díla jako *Le Boudin*, *Chant du départ*, *La Victoire est a Nous* a mnoho dalších.

2.5 Spojené království

Ve Spojeném království jsou dnes ozbrojené síly vůbec největším zaměstnavatelem hudebníků v rámci země. Tradice vojenských hudeb je zde pevně ukotvena a dokonce prvním profesionálním tělesem na území státu byl právě vojenský orchestr - Band of the Grenadier Guards, který je dnes nejprestižnějším orchestrem britských ozbrojených sil. Tisíce turistů jsou svědkem pravidelného střídání královských stráží, které pochodují od Buckinghamského paláce směrem ke kasárnám, za doprovodu vojenského orchestru hrajícího vznešeně a rázně působící britské pochody. Dnešní člověk by mohl říci, že se jedná hlavně o turistickou atrakci, avšak podobné ceremonie mají ve Velké Británii stovky let starou tradici a být členem Královské stráže je pro každého vojáka velikou ctí. Taktéž dostat se k orchestru je náročné (mnoho účastníků konkurzu), avšak velmi odměňující pro jeho členy.

Britské ozbrojené síly se dělí na následující složky: British Army, Royal Navy (a pod něj spadající Corps of Royal Marines) a Royal Air force (často ve světě uváděné pod zkratkou RAF). Jak to již bývá, každá z těchto odnoží má své profesionální orchestry.

British Army²¹ k roku 2022 zaměstnává 753 hudebníků sloužících v celkem 14 orchestrech na 10 různých základnách. Jedná se o symfonické dechové orchestry, mounted bandy (hudebníci na koních), brass bandy, smyčcové orchestry, rockové či populární skupiny a fanfárové ansámby. Royal Corps of Army Music je její hudební složka, která funguje jako mezi armádou a veřejností a plní národní zájmy po celém světě napříč kulturami. Spadají pod ní orchestry : **Band of The Royal Regiment of Scotland** (Edinburgh), **British Army band Catterick**, **Band of The Prince of Wales** (Brecon), **British Army band Tidworth**, **Band and Bugles of The Rifles** (Winchester), **British Army band Sandhurst** (Camberley), **Band of The Household Cavalry** (Windsor), **British Army band Colchester**, **The Countess of Wessex's String**

²¹ British Army. Royal Corps of Army Music [online,cit. 04.29.2022] Dostupné z: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-corps-of-army-music/>

orchestra (Londýn) a orchestry stráží - **Band of The Grenadier, Coldstream, Scots, Irish a Welsh Guards**, všech pět sídlících ve Wellingtonských kasárnách v Londýně.

Každý hudebník musí projít konkurzem, armádními testy, výcvikem, a školením na **Royal Military School of Music** v Portsmouthu.

Hudební složkou **Royal Navy** je **Royal Marines Band Service**. Pod něj spadá několik útvarů: **Royal Marines band Scotland, Portsmouth, Plymouth, Collingwood a Lympstone**, a **Royal Marines School of Music** (Portsmouth), kde probíhá školení hudebníků. Tyto orchestry jsou velice žádané na mezinárodních festivalech vojenských hudeb, a to zejména pro svou preciznost a propracované showprogramy. Jejich úroveň je špičková a často je lze vidět i na slavných podíích, jako je např. The Royal Albert Hall.

Hudební službu pro **RAF** zajišťuje složka **Royal Air Force Music Services**. Její útvary sídlí na základnách **RAF Northolt** a **RAF Cranwell**. Jedná se o **Headquarters Music Services** (odsud se řídí celá hudební složka a také zajišťuje trénink pro hudebníky) , **Central Band of the Royal Air Force, Band of the Royal Air Force College, Band of the Royal Air Force Regiment, Royal Air Force Salon Orchestra** a **Band of the Royal Auxiliary Air Force** (rezervní těleso RAF).

Ve Spojeném království je pravidelně pořádán vůbec nejznámější festival vojenských hudeb - **The Royal Edinburgh Military Tattoo**. Každoročně tam účinkují desítky těles z celého světa a kulturní obohacení je jak pro účastníky, tak i diváky nesmírné. Roku 2018 se festivalu účastnila poprvé i Ústřední hudba AČR.

Britské pochody bývají často stovky let staré. Nejznámějším pochodem hraným ozbrojenými složkami je bezesporu *The British Grenadiers*. Ten pochází již ze 17. stol. a lze ho slyšet např. při slavnostní ceremonii "Trooping the Colour", tradičně konané v červnu každý rok v Londýně. Účastní se jí více jak 1400 vojáků královských stráží, 400 vojenských hudebníků a také i 200 koní. Nejužívanějším pochodem orchestrů spadající pod Royal Marines band service je bezesporu *Heart of Oak* (námořní hymna) či *A Life on The Ocean Wave*. Mezi tradiční repertoár RAF spadá pochod *Royal Air Force March Past* či *Eagle Squadron*. Při střídání stráží v Londýně se využívá i pomalý pochod – tzv.

slow march - který je oproti "rychlému" pochodu jednou tak pomalý. Takový je např. pochod *Duke of The York, Grenadiers Slow March* či *Men of Harlech*.

3 **Vojenské orchestry ve Spojených státech Amerických**

Spojené státy jsou bezpochyby dnešní “Mekkou” vojenských hudeb a potažmo symfonických dechových orchestrů. Tradice amerických vojenských kapel pochází již z britské koloniální éry. Od Americké války za nezávislost vojenské kapely a polní hudebníci (hráči na bicí, píšťaly a polnice, kteří se účastnili bojů) pochodovali stejným způsobem jako jejich francouzští kolegové, a to rychlým tempem ve srovnání s pomalým pochodovým tempem britských kapel. Instrumentální obsazení bylo inspirováno Brity, Francouzi i Němci. Během Americké občanské války měla většina unijních pluků v rámci jednotky jak dechový (v té době převážně žesťový) orchestr, tak i polní hudebníky. Nicméně, kvůli změnám ve vojenské taktice na konci 1. světové války byla polní hudba většinou vyřazena ve prospěch dechových orchestrů. Ty vystupovaly při koncertech pro veřejnost, ale členové se i přesto účastnili cvičení a bojových akcí. Později byly tyto orchestry instrumentálně obohaceny, aby zahrnovaly dřevěné dechové nástroje, což vedlo k moderní tradici vojenských kapel ve Spojených státech a školním pochodovým kapelám (marching band) a concert bandům (symf.dech.orch).

Dnešní Ozbrojené složky USA (United States Armed Forces) zahrnují šest odnoží (military branches) - U.S. Army, Marine Corps, Navy, Air Force, Coast Guard a Space Force. Pouze poslední jmenovaná jako jediná nemá žádný orchestr. Napříč odnožemi se hudební tělesa rozdělují do čtyř složek - premier bands, regional bands, reserve bands a National guard bands. National Guard se však týká jen Army a Air Force.

Premier bands zahrnují jedenáct těles:

Marine Corps: *“The President's Own” United States Marine Band a US Marine Drum and Bugle Corps*

Army: *US “Pershing's Own” Army Band, US Army Field Band, West Point Band a Old Guard Fife and Drum Corps*

Navy: *US Navy Band a US Naval Academy Band*

Air Force: *US Air Force Band a US Air Force Academy Band*

Coast Guard: *US Coast Guard Band* (jediné active-duty profesionální těleso této odnože ozbrojených složek)

Konkurzní řízení do výše zmíněných orchestrů bývají velmi náročná a až se stovkami účastníků. Všichni členové jsou absolventi prestižních hudebních akademií v USA i v zahraničí. Také musí projít vojenským výcvikem - výjimku tvoří jen *“The President's Own”* a *US Coast Guard Band*, kde jsou uchazeči povinni jen vyhrát konkurz a splnit požadované speciální podmínky. Premiérové orchestry účinkují na těch největších a nejvýznamnějších akcích v rámci Spojených Států a také podnikají časté zájezdy do zahraničí, a to za účely koncertními či jako účastníci festivalů vojenských hudeb. Je to právě *“The President's Own” United States Marine Band*, který je nejznámějším a taktéž nejprestižnějším tělesem ozbrojených sil. Datum jeho založení, 11. června 1798, z něj také dělá nejstarší profesionální hudební organizaci ve Spojených Státech. Rovněž je spjat se jménem nejslavnější skladatele pochodů, Johna Philipa Sousy²², který v jeho řadách působil již od svých 13 let a později se stal i jeho kapelníkem. Naprostá většina amerických pochodů pochází právě od něj. Orchester je číslem 1 na poli symfonických dechových orchestrů a je vzorem jak pro amatérská či studentská, tak i profesionálně tělesa.

Regional bands²³ zahrnují mnoho těles:

Marine Corps: *Quantico Marine Corps Band (Quantico, Virginia)*

Parris Island Marine Band (Parris Island, South Carolina)

Marine Corps Band San Diego (San Diego, California)

²² John Philippe Sousa je nejznámějším skladatelem vojenské hudby všech dob. Ne nadarmo se mu přezdívalo "The March king". Narodil se roku 1854 ve Washingtonu, D.C. a zemřel roku 1932 v Readingu. Mimo svou službu u Marine bandu také založil svou vlastní skupinu – Sousa band – se kterou cestoval po celém světě a předváděl publiku své vlastní skladby. Složil více jak stovku pochodů. Nejvýznamnější je Stars and Stripes Forever, což je oficiální národní pochod USA. Jeho Semper Fidelis je dnes také oficiálním pochodem Námořní pěchoty, který lze slyšet při každé přehlídce této odnože ozbrojených sil USA. Po Sousovi byl pojmenován i hudební nástroj - suzafon - což je nástroj rozsahem shodným s tubou. Dnes ho užívají vojenské orchestry jak v Americe, tak i jinde ve světě. Mimo vojenskou hudbu je však užíván i v dalších žánrech.

²³ United States Army Bands. Wikipedia, the free encyclopedia [online,cit. 04.29.2022] Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_United_States_Army_Bands

1st Marine Division Band (Camp Pendleton, California)

2nd Marine Division Band (Camp Lejeune, North Carolina)

2nd Marine Aircraft Wing Band (Cherry Point, North Carolina)

3rd Marine Aircraft Wing Band (Miramar, San Diego, California)

Marine Corps Forces, Pacific Band (Marine Corps Base Hawaii)

III Marine Expeditionary Force Band (Camp Courtney, Japonsko)

Marine Forces Reserve Band (New Orleans, Louisiana)

Army: *United States Army Europe Band and Chorus (Sembach, Německo)*

United States Army Japan Band (Tokyo, Japonsko)

Army Training and Doctrine Command Band (Joint Base Langley-Eustis Newport News, VA)

Army Maneuver Center of Excellence Band (Fort Benning, Columbus, GA)

1st Armored Division Band (Fort Bliss El Paso, TX)

1st Cavalry Division Band (Fort Hood, Killeen, TX)

1st Infantry Division Band (Fort Riley, Manhattan, KS)

3rd Infantry Division Band (Fort Stewart, Hinesville, GA)

4th Infantry Division Band (Fort Carson, Colorado Springs, CO)

8th Army Band (Camp Humphreys, Pyeongtaek, Jižní Korea)

9th Army Band (Joint Base Elmendorf-Richardson, Anchorage, AK)

10th Mountain Division Band (Fort Drum, Watertown, NY)

25th Infantry Division Band (Schofield Barracks, Oahu, HI)

56th Army Band (Joint Base Lewis McChord, Tacoma, WA)

77th Army Band (Fort Sill, Lawton, OK)

82nd Airborne Division Band and Chorus (Fort Bragg, Fayetteville, NC)

101st Airborne Division Band (Fort Campbell, Clarksville, TN)

282nd Army Band (Fort Jackson Columbia, SC)

323rd Army Band (Fort Sam Houston, San Antonio, TX)

399th Army Band (Fort Leonard Wood, Waynesville, NC)

Navy: PACIFIC Fleet Band (Pearl Harbor, Honolulu, HI)

SEVENTH Fleet Band (Yokosuka, Japonsko)

US Naval Forces Europe Band (Naples, Itálie)

Fleet Forces Band (Norfolk, VA)

Navy Band Northwest (Silverdale, WA)

Navy Band Great Lakes (Great Lakes, IL)

Navy Band Southwest (San Diego, CA)

Navy Band Northeast (Newport, RI)

Navy Band Mid-South (Millington, TN)

Navy Band Southeast (Jacksonville, FL)

Air Force: AF Band of the West (Joint Base San Antonio-Lackland, TX)

AF Heritage of America Band (Joint Base Langley-Eustis, VA)

AF Heartland of America Band (Offutt Air Force Base, NE)

AF Band of Mid-America (Scott Air Force Base, IL)

AF Band of the Golden West (Travis Air Force Base, CA)

AF Band of Flight (Wright-Patterson Air Force Base, OH)

Air Forces in Europe Band (Ramstein-Miesenbach, Německo)

<i>AF Band of the Pacific - Hawaii</i>	<i>(Honolulu, HI)</i>
<i>AF Band of the Pacific - Asia</i>	<i>(Tokyo, Japonsko)</i>
<i>Air Forces Central Command Band</i>	<i>(Doha, Qatar)</i>

Reserve bands a National Guards Bands:

Marine Corps zahrnuje jen 1 rezervní těleso (Marine Forces Reserve Band, New Orleans, LA)

Army zahrnuje 13 rezervních a 51 National Guard bandů

Air Force zahrnuje 5 National Guard bandů

Americké pochody jsou známy především svou důmyslnou prokomponovaností a melodičností. Slavné jsou především pochody J.P.Sousy, například *The Stars and Stripes forever*, *Semper Fidelis*, *Washington Post*, *Liberty Bell* a mnoho dalších. Rovněž známý a často užívaný je pochod *National Emblem* od Edwina Eugene Bagleyho. Každá z odnoží Armed Forces má také svou vlastní hymnu - *Marines Hymn* (USMC), *The Army Goes Rolling Along* (Army), *Wild Blue Yonder* (USAF), *Anchors Aweigh* (Navy), *Semper Paratus* (Coast Guard), *Invincible Eagle* (SF). Historicky významné dílo je *Battle Hymn of The Republic* (hymna Unie za občanské války). Při výstupu prezidenta USA lze slyšet i známou melodii "*Hail to The Chief*".

4 Významné mezinárodní festivaly vojenských orchestrů

Festivaly vojenských hudeb, často označované jako "**military tattoo**" se těší velké oblibě veřejnosti a často se jí účastní desítky vojenských orchestrů ze všech koutů světa. Divákům se tak naskytne příležitost zažít národní hudební (i taneční) tradice různých světových kultur. Součástí festivalů bývají vojenské průvody přes město, koncertní představení i showprogramy jednotlivých těles. Bývá častou tradicí, že na závěr festivalu se všechna tělesa spojí a vytvoří dohromady jeden celek čítající stovky až tisíce vojenských hudebníků, a společně produkují nacvičený repertoár.

Nejnámějším takovým festivalem je bezpochyby **Royal Edinburgh Military Tattoo**. Festival byl poprvé zorganizován roku 1950, přilákal přes 100 000 návštěvníků a bylo při něm provedeno přes 20 představení. Je pravidelně pořádán přímo u Edinburghského hradu. Roku 2018 se účastnila i Ústřední Hudba AČR jakožto první český orchestr v historii tohoto festivalu.

Norwegian Military Tattoo je také velmi populární a je již od své premiéry roku 1994 pořádán v Oslu každé dva roky. Zajišťuje ho Forsvarets musikk, tedy centrální velící orgán hudební složky Norských Ozbrojených sil.

Basel Tattoo byl poprvé zorganizován roku 2006 pod vedením slavných *Top Secret Drum Corps* v hlavní město Švýcarska. Dnes je druhým největším festivalem po výše zmíněném tattoo v Edinburghu. Účastní se ho armády ze států Evropy, Asie, Ameriky i Afriky, Austrálie i Oceánie.

Poměrně novým festivalem je **Spasskaya Bashnya**, pořádáný na Rudém náměstí v Moskvě od roku 2007. Založil ho Valery Mikhaylovich Khalilov, ředitel hudební složky Ozbrojených sil Ruské Federace, který bohužel zahynul společně s velkou částí Alexandrovců roku 2016, když havarovalo jejich letadlo na cestě do Sýrie.

Großer Zapfenstreich je příležitostně pořádáný festival v Německu či Rakousku. Je pořádán jen při národních oslavách, často jako poctění významných osob. Odehrává se vždy ve večerních hodinách po setmění, za účasti vojáků s pochodněmi, alespoň jednoho orchestru a dalších vojáků, což dohromady dává přibližně 400 účastníků.

Royal Nova Scotia International Tattoo je pořádán od roku 1979 v Halifaxu (Kanada). Účastnili se jej již tisíce účinkujících z 21 zemí světa. Festival je pořádán převážně dobrovolníky a je registrován jako charita Kanady.

Virginia International Tattoo největším tatto v USA. Je pořádán každý rok v Norfolku ve Virginii od roku 1997. Festival je jedním ze zakládajících členů International Association of Tattoo Organizers (IATO).

Cleveland International Tattoo je pořádán v hlavním městě Ohia, Clevelandu, tradičně o třetím květnovém víkendu. Poprvé byl organizován roku 1985.

Závěr

Cílem této práce primárně bylo přispět k osvětě ohledně tématu vojenských orchestrů a základnímu přehledu jednotlivých těles ve vybraných zemích. Tématu není oproti západním zemím mezi veřejností i hudební komunitou v ČR věnováno tolik pozornosti jako např. symfonickým orchestrům, přesto se však jedná o téma zajímavé a obsáhlé. Práce vojenského hudebníka je velmi nevšední a často pestrá, na uchazeče jsou kladené nároky nejen hudební, ale např. i fyzické, psychické a další. Vojenský hudebník se dostane na místa civilistům nepřístupná a často bývá přímým svědkem událostí určených pro úzký okruh elit. Velkou výhodou je též finanční stabilita státního sektoru, což může být pro uchazeče jednou z motivací, proč si zvolit zrovna kariéru vojenského hudebníka. Může to ale být i touha po akci, nevšednosti, zážitcích či například vztah k vojenství. Každá práce má však jak své výhody, tak i nevýhody. Jedním z “méně příjemných” faktorů jsou například horší podmínky při hudební produkci. Je totiž běžné, že vojenské orchestry často účinkují venku v zimě, sněhu, dešti či naopak během vysokých letních teplot. Je tedy zřejmé, že být členem vojenského orchestru není zaměstnání pro každého a jsou vyžadovány jisté osobnostní předpoklady.

Seznam použitých zdrojů

Internetové prameny

Armáda České republiky. Ústřední hudba AČR [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://ustrednihudba.army.cz/>

Armáda České republiky. Vojenská hudba Olomouc, [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://vholomouc.army.cz/>

British Army. Royal Corps of Army Music [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-corps-of-army-music/>

Bundesheer. Gardemusik [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: https://www.bundesheer.at/organisation/beitraege/mil_musik/gardemusik.shtml

Bundeswehr. Bigband der Bundeswehr [online, cit. 2022-29-04]. Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/big-band-der-bundeswehr>

Bundeswehr. Gebirgmusikkorps der Bundeswehr [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: : <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/gebirgmusikkorps-der-bundeswehr>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Hannover [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-hannover>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Kassel [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-kassel>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Koblenz [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-koblenz>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Neubrandenburg [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-neubrandenburg>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Ulm [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteamt/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-ulm>

Bundeswehr. Heeresmusikkorps Veitschöchhem [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteam/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/heeresmusikkorps-veitshoechheim>

Bundeswehr. Luftwaffemusikkorps Erfurt [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteam/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/luftwaffenmusikkorps-erfurt>

Bundeswehr. Marimusikkorps Kiel [online, cit. 2022-29-04] Dostupné z: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/streitkraeftebasis/organisation/streitkraefteam/zentrum-militaermusik-der-bundeswehr/marinemusikkorps-kiel>

French Army. Wikipedia, the free encyclopedia, [online, cit.2022-29-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Army_Music_Command

United States Army Bands. Wikipedia, the free encyclopedia [online,cit. 2022-29-04] Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_United_States_Army_Bands

Literatura

BAJGAROVÁ, Jitka. *Vojenská hudba v kultuře a historii českých zemí*. Praha: Etnologický ústav AV ČR 2007, 350 s. ISBN 978-80-87112-00-7

HOLÝ, Miroslav a Oldřich KOUDELKA. *Svět tleská Ústřední hudbě*. Praha: Naše vojsko, 1990, 157 s. ISBN 80-206-0122-8

